

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทการรับรู้แบบทัศนะและแบบสัมผัส กับรูปแบบการเสนอภาพ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้มีการจัดเตรียมกลุ่มตัวอย่าง จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเตรียมและการวางแผนวิธีดำเนินการทดลอง การเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2530 ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ จำนวน 80 คน ซึ่งคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ถนัดมือขวาเท่านั้น โดยได้ผ่านการทดสอบด้วยแบบทดสอบตาบอดสี (Test for Color Blindness) ของ เอส อิชิฮาระ (S. Ishihara) และแบบทดสอบโลเวนเฟลด์ เทสต์ ซับเจกทิฟ อิมเพรสชั่น (Lowenfeld's Test Subjective Impression) เพื่อตรวจสอบและแบ่งนักเรียนตามประเภทการรับรู้แบบทัศนะและแบบสัมผัส จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้แบบทัศนะ จำนวน 40 คน และกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้แบบสัมผัส จำนวน 40 คน แล้วจึงแบ่งนักเรียนที่มีการรับรู้ทั้งสองแบบ ออกเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เพื่อแบ่งเข้ารับการทดลองในรูปแบบการเสนอภาพแบบเดี่ยวและรูปแบบการเสนอภาพแบบเพิ่ม ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามประเภทการรับรู้เพื่อเข้ารับการทดลอง ในรูปแบบการเสนองาน 2 รูปแบบ

ประเภทการรับรู้	รูปแบบการเสนองาน		รวม
	แบบเดี่ยว	แบบเพิ่ม	
แบบทักษะ	20	20	40
แบบแยกคิด	20	20	40
รวม	40	40	80

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบตาบอดสีของ เอส อิชิฮารา (Test for Color Blindness by S. Ishihara) เป็นแบบทดสอบที่ใช้ตรวจสอบผู้ที่ตาบอดสีแต่กำเนิด ซึ่งทำได้อย่างรวดเร็วและให้ผลแน่นอน ใช้วินิจฉัยพวกตาบอดสีทั้งหมด และผู้ที่ตาบอดสีเฉพาะสีเขียว สีแดง แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 38 แผ่น ซึ่งผู้เข้ารับการทดลองจะอ่านเพียง 6 แผ่นเท่านั้น คือแผ่นที่ 1, 3, 7, 11, 13, และ 15

2. แบบทดสอบโลเวนเฟลด์ เทสต์ ซับเจกทิฟ อิมเพรสชั่น (Lowenfeld's Test Subjective Impression) ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่วิทลีย์ ใจ แอนนิบราวน์ และมาร์ เดวิด เอ็ม คัดลอกมาจากแบบทดสอบของโลเวนเฟลด์ และนำมาใช้ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2522 เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีความสามารถในการรับรู้แบบทักษะและแบบแยกคิด

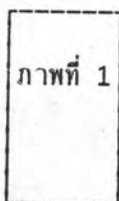
แบบทดสอบนี้ จะให้ผู้เข้ารับการทดลองทำการวาดภาพจากความประทับใจของตนเอง โดยไม่มีภาพหรือตัวอย่างของจริงให้ดู กำหนดหัวข้อว่า "ให้วาดภาพแก้วน้ำหนึ่งใบวางอยู่บนโต๊ะ" แล้วจึงนำภาพวาดทั้งหมดของผู้เข้ารับการทดลองมา เพื่อพิจารณาแบ่งออกตามประเภทการรับรู้สองประเภทคือ ผู้เข้ารับการทดลองที่มีการรับรู้แบบทัศน์ จะวาดภาพแก้วน้ำกับโต๊ะในลักษณะที่มีทัศนียภาพถูกต้อง ได้สัดส่วน มีรายละเอียดถูกต้องเหมาะสม รวมไปถึงในเรื่องแสงและเงาก็เน้นได้อย่างสมจริงสมจัง สำหรับผู้เข้ารับการทดลองที่มีการรับรู้แบบสัมผัส จะวาดภาพแก้วน้ำกับโต๊ะในลักษณะทัศนียภาพที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ มีความผิดพลาดในเรื่องของสัดส่วน การเน้นรายละเอียดแสงและเงาในภาพจะถูกกำหนดตามอารมณ์ของผู้วาด โดยไม่คำนึงถึงความสมจริงสมจัง

3. สไลด์ชุดประกอบคำบรรยายเทป สำหรับสอนเนื้อหาการเรียนทักษะวิชาการ ถ่ายภาพเบื้องต้น จำนวนทั้งหมด 10 ทักษะ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการสร้างดังต่อไปนี้

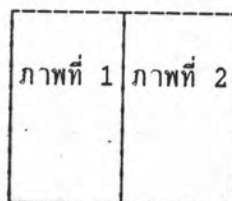
3.1 ขั้นการผลิตภาพสไลด์ชุดเพื่อสอนทักษะการถ่ายภาพเบื้องต้น เลือกเนื้อหาการเรียนทักษะจำนวน 10 ทักษะจากการสุ่มอย่างง่าย ในแต่ละทักษะจะประกอบด้วยภาพถ่ายตัวอย่างทั้งหมด 4 ภาพที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กันตามขั้นตอนของเนื้อหาวิชา โดยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนทักษะวิชาการถ่ายภาพ ศึกษาวาดต้นฉบับและคำบรรยายจากเทปบันทึกเสียง พร้อมกับให้คำแนะนำ หลังจากนั้นได้นำภาพวาดและ เทปคำบรรยายมาปรับปรุงตามคำแนะนำ แล้วจึงนำภาพถ่ายตัวอย่างทั้งหมดมาผลิตเป็นสไลด์ขนาด 2"x2" เพื่อใช้ประกอบกับเทปคำบรรยาย สไลด์ภาพถ่ายตัวอย่างทั้ง 10 ทักษะนี้ ผู้วิจัยทำการผลิตเป็น 2 ชุด ในลักษณะที่เหมือนกันทุกประการ เพื่อนำมาใช้ในการเสนอภาพใน 2 รูปแบบคือ

แบบที่ 1 รูปแบบการเสนอภาพแบบเดี่ยว ซึ่งเป็นการเสนอกลุ่มของภาพที่มีความสัมพันธ์กัน เรียงตามลำดับทีละภาพ โดยเสนอภาพใหม่แทนภาพเดิมจนครบชุด

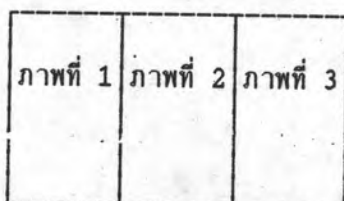
แบบที่ 2 รูปแบบการเสนอภาพแบบเพิ่ม เป็นการเสนอกลุ่มของภาพที่มีความสัมพันธ์กัน เพิ่มขึ้นทีละภาพโดยคงภาพเดิมไว้ทั้งหมด เรียงตามลำดับจนครบชุด ดังรูป

ครั้งที่ 1

ครั้งที่ 2

ครั้งที่ 3

ครั้งที่ 4

3.2 ขั้นการทดลองใช้ เครื่องมือวิจัย นำสไลด์ประกอบเทปคำบรรยายที่ผลิตเรียบร้อยแล้ว มาทดลองฉายให้ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนทักษะวิชาการถ่ายภาพและทดลองใช้กับกลุ่มตัวแทนตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ของวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ เพื่อทดลองวิธีดำเนินการและเพื่อหาระยะเวลาที่เหมาะสม สำหรับการเสนอภาพบนจอ ในรูปแบบการเสนอภาพ 2 รูปแบบคือ รูปแบบการเสนอภาพแบบเดี่ยวและรูปแบบการเสนอภาพแบบเพิ่ม โดยใช้เวลาสำหรับการเสนอภาพบนจอภาพละ 7 วินาที 5 วินาที และ 3 วินาที ผลที่ได้จากการทดลองปรากฏว่า เวลาสำหรับการเสนอภาพบนจอ 7 และ 5 วินาทีไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดเวลาที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือ 5 วินาที และจากแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เห็นว่าสไลด์ประกอบเทปคำบรรยายนี้มีประสิทธิภาพดี และรูปแบบที่น่าสนใจมากคือ รูปแบบการเสนอภาพแบบเพิ่ม ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือวิจัย จากนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำสไลด์ประกอบคำบรรยายเทปนี้ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวแทนตัวอย่างกลุ่มที่ 2 จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนที่มีการรับรู้แบบทัศนยะ 8 คน และนักเรียนที่มีการรับรู้แบบแยกคิด 8 คน และจากนักเรียนที่มีการรับรู้ต่างกัน 2 ประเภท แบ่งเป็นกลุ่มย่อยอีกประเภทละ 2 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน เพื่อเข้ารับการทดลองดูสไลด์ประกอบเทปคำบรรยายใน 2 รูปแบบคือ รูปแบบการเสนอภาพแบบเดี่ยว และรูปแบบการเสนอภาพแบบเพิ่ม โดยให้ผู้เข้ารับการทดลองกลุ่มแรก 8 คน (แบบทัศนยะ

4 คนและแบบแซฟติค 4 คน) เข้ารับการทดลองดูสไลด์ประกอบ เทปคำบรรยาย ในรูปแบบการ เสนอภาพแบบเดี่ยว โดยใช้เวลาในการเสนอภาพจนจบภาพละ 5 วินาที เมื่อจบ 1 ทักษะ ก็ให้ ผู้เข้ารับการทดลองใช้เครื่องมือฝึกหัดปฏิบัติทักษะนั้นภายในเวลา 5 นาที หลังจากนั้นจึงให้ผู้เข้า รับการทดลองใช้เครื่องมือสอบปฏิบัติทักษะนั้น ๗ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ถ้าผู้เข้ารับการ ทดลองใช้เครื่องมือสามารถปฏิบัติทักษะนั้น ๗ ได้ถูกต้อง จะได้ 1 คะแนน ถ้าปฏิบัติทักษะได้ไม่ถูก ต้อง จะได้ 0 คะแนน แล้วจึงทำการเสนอภาพในทักษะต่อ ๆ ไปจนครบ สำหรับผู้เข้ารับการ ทดลองใช้เครื่องมือกลุ่มที่ 2 นั้น เข้ารับการทดลองเพื่อดูสไลด์ประกอบ เทปคำบรรยายที่มี เนื้อหา ทุกอย่างเหมือนกลุ่มที่ 1 ทุกประการ แต่ได้รับการทดลองในรูปแบบการเสนอภาพแบบเพิ่ม โดย คำเนิการเหมือนกลุ่มแรกทุกประการ

ในการทดลองใช้เครื่องมือทั้ง 2 กลุ่ม ได้แบ่งการทดลองออกเป็น 2 ครั้ง โดยทำการ ทดลองครั้งละ 5 ทักษะ โดยการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวนทักษะทั้งหมด เพื่อเลือกที่จะใช้ทักษะใด บ้างในการทดลองแต่ละครั้ง นอกจากจะกำหนดให้กลุ่มตัวแทนตัวอย่างปฏิบัติทุกอย่างตามกำหนดไว้ แล้ว หลังจากจบการทดลอง ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้ารับการทดลองตอบแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูล และนำมาหาประสิทธิภาพของสไลด์ (ดูรายละเอียดจากภาคผนวก) ซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สไลด์ชุดนี้มีประสิทธิภาพดีแล้ว และรูปแบบการเสนอภาพที่น่าสนใจมากคือ รูปแบบการเสนอภาพ แบบเพิ่ม

วิธีดำเนินการทดลอง

1. การเตรียมสถานที่และเครื่องมือ

จัดห้องโสตทัศนศึกษาของแผนกวิชาการถ่ายภาพ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ เป็นสถาน ที่ทดสอบกลุ่มตัวอย่างครั้งละ 40 คน โดยจัดตั้งเครื่องฉายสไลด์ที่มี เครื่องควบคุมโดยอัตโนมัติไว้ และจัดเก้าอี้ให้ทุกคนมองเห็นภาพบนจอโดยไม่บังกันด้วยวิธีการนั่งสลับแถว โดยให้แถวหน้าห่าง จากจอประมาณ 2.5 เมตร ใช้จอขนาด 2 x 4 เมตร

2. วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่ายเลือกกลุ่มทดลอง เพื่อเข้ารับการทดลองดูการ เสนอภาพใน 2 รูปแบบคือ กลุ่มทดลองที่ 1 เข้ารับการทดลองเพื่อดูการ เสนอภาพในรูปแบบการ เสนอภาพแบบ เดี่ยว กลุ่มที่ 2 เข้ารับการทดลองเพื่อดูการ เสนอภาพในรูปแบบการ เสนอภาพแบบ เพิ่ม เมื่อกลุ่ม ตัวอย่างเข้าห้องเพื่อรับการทดลองและเข้านั่ง เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยอธิบายและชี้แจงให้กลุ่มตัว อย่างทราบวิธีการที่จะให้นัก เรียนปฏิบัติตามหลังจากดูสไลด์จบในแต่ละทักษะ เมื่อนัก เรียน เข้าใจ แล้ว จึงเริ่มทำการทดลองดังนี้

สำหรับกลุ่มที่ดูภาพในรูปแบบการ เสนอภาพแบบ เดี่ยว ผู้วิจัยจะฉายภาพไปที่จอทีละภาพ ภาพละ 5 วินาที เมื่อครบ 4 ภาพหรือจบ 1 ทักษะแล้ว ผู้วิจัยหยุดการฉายสไลด์ พร้อมกับให้นัก เรียนฝึกหัดปฏิบัติทักษะนั้นภายในเวลา 5 นาที หลังจากนั้น จึงให้นัก เรียนสอบปฏิบัติทักษะนั้น แล้ว จึงทำการฉายสไลด์ในทักษะต่อ ๆ ไปจนครบทุกทักษะ การทดสอบนี้กระทำการเป็นรายบุคคลโดยผู้วิจัย ได้ให้อาจารย์ที่ทำการสอนวิชาถ่ายภาพ จำนวน 4 ท่านมาเป็นผู้ช่วยในการสอบปฏิบัตินี้ ผู้วิจัยได้ ทำการตกลงและชี้แจงถึงการปฏิบัติทักษะที่ถูกต้อง ตลอดจนการประเมินผลให้อาจารย์ผู้ช่วยทั้งสอง ท่านก่อนจะทำการทดสอบ

สำหรับกลุ่มที่ดูภาพในรูปแบบการ เสนอภาพแบบ เพิ่ม ผู้วิจัยฉายภาพไปที่จอโดยเพิ่มทีละ ภาพ แต่ยังคงภาพเดิมที่เสนอไปแล้วไว้ทั้งหมด โดยเสนอภาพใหม่เพิ่มขึ้นทุก 5 วินาที เมื่อฉาย เพิ่มขึ้นจนครบ 4 ภาพหรือจบ 1 ทักษะรวมเวลา 20 วินาที แล้วหยุดการฉายสไลด์ พร้อมกับให้นัก เรียนฝึกหัดปฏิบัติทักษะนั้นภายในเวลา 5 นาที หลังจากนั้น จึงให้นัก เรียนสอบปฏิบัติทักษะนั้นที ละคน แล้วจึงทำการฉายสไลด์ในทักษะต่อ ๆ ไปจนครบทุกทักษะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลอง โดยให้คะแนนจากการสอบปฏิบัติทักษะภาย หลังจากการดูสไลด์แล้วของนักเรียน ถ้าสามารถปฏิบัติทักษะได้ถูกต้องผู้วิจัยให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าปฏิบัติทักษะไม่ถูกต้องได้ 0 คะแนน โดยนักเรียนต้องปฏิบัติทั้งสิ้น 10 ทักษะ รวมเป็น 10

คะแนน จากนั้นจึงรวบรวมคะแนนที่ได้ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทการรับรู้กับรูปแบบการเสนอภาพที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-Way Analysis of Variance) แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé Method)